

Handläggare
Sara Alvfeldt
Telefon: 08-508 09 528**Till**
Norrmalms stadsdelsnämnd
2016-08-25

Delrapport från Äldreboendeutredningen – remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Johanna Engman
stadsdelsdirektörSusanna Halldin
avdelningschef

Sammanfattning

I budget 2015 beslutade Kommunfullmäktige att en utredning skulle göras för att tydliggöra hur behovet av olika bostäder för äldre ska tillgodoses. Under 2015 tillsattes Äldreboendeutredningen.

Äldreboendeutredningens delrapport, *bilaga 1*, omfattar en nulägesbeskrivning av boenden som finns att tillgå för de äldre, behovsutvecklingen inom äldreomsorgen, en analys samt förslag som syftar till att tillgodose behovet av bostäder för äldre.

Ett av huvudförslagen i utredningen är att staden ska erbjuda tre boendeformer för äldre, trygghetsboende med aktivitetscenter, servicehus och vård- och omsorgsboende.

Förvaltningen ser att det utredningen föreslår innebär en ambitionshöjning när det gäller boendeformer för äldre utan biståndsbedömning

Förvaltningen saknar dock en beskrivning av gruppen äldre med missbruksproblematik, psykosociala problem etc i utredningen. Dessa äldre utgör en sårbar grupp som faller mellan existerande boendeformer.

Utredningen tar upp att ambitionshöjningen kommer medföra ökade kostnader och att detta kommer tas med i kommunfullmäktiges budget. Då den nya ambitionshöjningen innebär en ökad kostnad för stadsdelsnämnderna efterlyser förvaltningen en diskussion om hur finansieringen ska se ut.

Bakgrund

Äldreboendeutredningens uppdrag har sitt ursprung i Stockholms stads budget för 2015. I budgeten utpekas att det behöver göras en utredning som tydliggör hur behov av olika former av bostäder för äldre ska tillgodoses. Effektmålet för utredningen är att ”föreslå hur staden ska tillgodose behovet av anpassat boende för äldre inom Stockholms Stad samt tydliggöra funktionen för olika former av bostäder för äldre i syfte att höja trygghet och skapa gemenskap” (delrapport Äldreboendeutredningen, s.7).

Arbetet i utredningen har bedrivits av en projektledare och en projektgrupp. I projektgruppen har ingått chefer för äldreomsorgen inom fyra stadsdelsförvaltningar, representanter för äldreförvaltningen, representant från Bostadsförmedlingen AB, Micasa fastigheter och AB Svenska bostäder.

Nämndens yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 1 september 2016.

Ärendet

Äldreboendeutredningens delrapport omfattar en nulägesbeskrivning av boenden som finns att tillgå för äldre, behovsutvecklingen inom äldreomsorgen, en analys samt förslag som syftar till att tillgodose behovet av bostäder för äldre.

Utredningen föreslår att staden ska erbjuda tre boendeformer för äldre, trygghetsboende med aktivitetscenter, servicehus och vård- och omsorgsboende. Trygghetsboende med aktivitetscentra är inte ett namn på den boendeformen utan ska ses som en beskrivning av boendeformen.

Micasa är hyresvärd för boendet och hyr ut lägenheterna till de boende. Vidare föreslås att stadsdelsnämnderna ansvarar för de aktivitetscenter som ska finnas i fastigheten. Ansvaret för denna nya boendeform kommer att vara delat mellan Micasa, som är hyresvärd för boendet och hyr ut lägenheterna till de boende, och stadsdelsnämnderna som ansvarar för aktivitetscentrat. Utredningen anser att det kommer bli en väsentlig skillnad mot dagens trygghetsboenden när stadsdelsnämnderna tar över ansvaret för aktiviteterna i boendet. Det blir en närmare koppling till äldreomsorgen och den kompetens som finns där. För den nya boendeformen gäller samma förmedlingsregler som för dagens trygghetsboende då det inte är en biståndsbedömd insats.

Utredningen föreslår att inriktningen bör vara att dagens senior- och trygghetsboenden, ca 1 500 lägenheter, omvandlas till trygghetsboende med aktivitetscentra. Utredningen har dock inte tagit ställning till om alla fastigheter lämpar sig för detta. Exempelvis finns det boenden med få fastigheter där det kan vara svårt att motivera ett aktivitetscentra.

Utredningen föreslår att stadsdelsnämnderna ska ansvara för de aktivitetscentran som ska finnas i boendena vars primära uppgift är att skapa social gemenskap i boendet. Bemannning och aktiviteter ska anpassas efter de äldre. En minsta nivå är dock att boendet är bemannat dagtid på vardagar, alternativt även helger om behovet finns.

Enligt utredningen får den nya boendeformen anses vara en ambitionshöjning gällande det ansvar staden tar för de äldres boende som kommer de äldre till del. Vid omvandling av senior- och trygghetsboenden bor den enskilde kvar i sin lägenhet på oförändrade villkor och får ett tillskott av aktiviteter och personal i husen.

Omvandlingen av trygghetsboenden till den nya boendeformen ska påbörjas 2017 och omvandlingen av dagens seniorboenden påbörjas 2018. Vidare föreslår utredningen att äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna och stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda vilka andra fastigheter som är lämpliga att omvandlas till den nya boendeformen.

Utredningen föreslår att målgruppen för servicehusen bör tydliggöras till att omfatta målgruppen äldre med ett omvårdnadsbehov. Vård- och omsorgsboendet ska inte förändras.

Utredningen föreslår att en ny utredning tillsätts med uppdrag att utreda i vilken omfattning andra fastigheter kan omvandlas till trygghetsboende med aktivitetscenter. Även de ekonomiska konsekvenserna ska redovisas. Det föreslås att äldrenämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen ska genomföra utredningen.

Utredningen föreslår också att det uppdrag som idag finns för äldreboendeplanering utökas med ett uppdrag att också bedöma dimensioneringen av trygghetsboende med aktivitetscenter och servicehus på kort och lång sikt.

Utredningen föreslår att Stockholms stads Bostadsförmedling får i uppdrag att tillsammans med Stadbyggnadsnämnden, bostadsbolagen och äldre- och äldreomsorgsnämnden ta fram en strategi för det ordinära bostadsbeståndet. Strategins syfte ska vara att underlätta för de äldre att kunna välja ett boende som har en tillgänglighet som medger ett aktivt liv även när rörelseförmågan blir sämre. I strategin bör ingå att verka för att fler inventeringar av tillgängligheten görs, att information om tillgänglighet finns med vid förmedling av lediga lägenheter samt att arbeta med effektiviseringar av bostadsanpassningen och bättre utnyttjande av anpassade lägenheter.

Utredningen föreslår att äldre- och äldreomsorgsnämnden får i uppdrag i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram ett förslag på hur en utökad kommunikation kring boende för äldre kan utformas. Syftet är att underlätta för äldre att hitta ett ändamålsenligt boende genom lättillgänglig information.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av äldre- och socialtjänstavdelningen.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ser att det utredningen föreslår innebär en ambitionshöjning när det gäller boendeformer för äldre utan biståndsbedömning. Förvaltningen anser att en nulägesanalys av existerande mötesplatser/träffpunkter för äldre bör göras för att fastställa vilka besökarna är. Behovet av social samvaro och trygghet för den gruppen äldre som kan tänkas flytta in i ett trygghetsboende med aktivitetscentra kanske redan tillgodoses av befintliga mötesplatser.

I underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019 lyfte förvaltningen fram äldre med psykosocial ohälsa, missbruk och hemlöshet som en sårbar grupp. Förvaltningen saknar en diskussion kring denna grupp äldre i utredningen. Effektmålet för Äldreutredningen är att ”föreslå hur staden ska tillgodose behovet av anpassat boende för äldre i syfte att höja trygghet och skapa gemenskap”. Förvaltningen anser att dessa äldre utgör en viktig grupp då bostäder för äldre diskuteras. Deras problematik gör att de ofta faller mellan stolarna då existerande boendeformer för äldre inte alltid är utformade utifrån deras specifika behov.

Om servicehusens målgrupp kommer definieras snävare framöver, som utredningen föreslår, uppstår ett behov av bostäder för äldre som exempelvis lever i hemlöshet och missbruk men inte direkt har

ett specifikt omvårdnadsbehov kring daglig hygien, påklädning, etc. I nuläget bor flera av dessa äldre på servicehus. Det praktiska arbetet vittnar om ett behov av bostäder för dessa äldre i större utsträckning än en ny form av trygghetsboenden. Utredningen tar inte upp denna grupp äldre och förvaltningen saknar det perspektivet.

Utredningen tar upp att ambitionshöjningen kommer medföra ökade kostnader och att detta kommer tas med i kommunfullmäktiges budget. Då den nya ambitionshöjningen innebär en ökad kostnad för stadsdelsnämnderna efterlyser förvaltningen en diskussion om hur finansieringen ska se ut.

Bilaga

Remissen